

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak

— petek. —

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih ulicah
— štev. 2. —

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 3—

pololetna . . . „ 1-50

četrtletna . . . „ 0-75

Posam. štev. „ 0-10

Štev. 28. V LJUBLJANI, dne 12. junija 1908. Leto III.

Bistriški štrajk.

Krasna je Rožna dolina na Koroškem. Moral si biti tam, da se ti priljubi. Na jugu Karavank, lena Drava vali svoje valove, oči ti napaja pogled na to prijazno dolino in griče, ki jo obdajajo. Prebivalstvo je slovensko. Sveče, Podsinjaves, Bistrica, Svetna ves, imena teh krajev ti povejo, da žiješ na slovenskih tleh, da dihaš slovenski zrak. Rožna dolina je dobro znana bravcem in bravkam povesti »Miklova Zala«. Kdor ti vidi enkrat Rožno dolino, se pospe na kak grič in si jo ogleduje, ne pozabi tako hitro na njo.

Na Bistrici v Rožu je precej stara tovarna železa. Delavci v njej so Slovenci. Našim bravcem in bravkam je ta tovarnica dobro znana. Saj smo se svoj čas v članku temeljito bavili z razmerami v bistriški tovarnici.

Znano je našim bravcem in bravkam, da se je ustanovilo svoj čas na Bistrici S. K. izobraževalno društvo. Znano pa tudi, da je ravnatelj Faust za to, ker je delal za združitev delavcev, odpustil delavca Rutarja in pozneje delavca Glančnika.

Dokler niso otvorili nove Bohinjske železnice, je bilo bistriško delavstvo takorekoč zaprto od ostalega sveta. Niso pa bile ptuje delavstvu več misli o potrebi, da se mora združevati. Celovški delavski prijatelji, imena so postranska stvar in pa rajni kapelan Lakner so pričeli

delovati za strokovno združitev bistriškega delavstva. Po želji celovških buditeljev bistriškega delavstva so prihajali med svoje bistriške delavske tovariše tudi kranjski delavski govorniki.

Vsejano seme ni padlo na nerodovitna tla. Vzklilo je: Miroljubno, potrpežljivo delavstvo je pričelo izpregledavati in se prepričalo, da tako, kakor je bilo dozda, ne more več ostati. Vedelo je, da se združuje delavstvo drugod, vedelo tudi, da se združuje tudi delavstvo na Savi in na Javorniku, ki ima ravno tistega gospodarja, namreč »Kranjsko industrijsko družbo«. In lepo je pričelo procvitati i v rožski Bistrici strokovna delavska organizacija. Prenehavati so začele tiste male mržnje in tisti mali prepirčki, ki so običajni med delavstvom v mirnih časih.

Tvorniško vodstvo je znalo, da prireja delavstvo svoje shode. Preprečiti jih ni moglo, sitnosti pa tudi ni maralo delati, ker je šlo v tovarnici kakor prej. Delavstvo je delalo naprej, kakor prej, mirno kakor prej je poslušalo pridevke n. pr. windische Hunde, Lummel in kar je takih prijaznih pozdravov priganjačev, ki ne poznajo nobene olike, nobene dostojnosti, nobenih meja, kadar občujejo ali pravzaprav kriče nad delavstvom.

Seveda, tega pa vodstvo ni znalo, da so tiste ostre dopise v našem listu pisale delavske žuljeve pesti. Ni znalo, da med delavstvom vre. Ni znalo, da prej razcepljeno delavstvo ni več razcepljeno, ampak da skupaj drži. Sad združevalne delavske prosvete se ne pokaže takoj. Delavski ponos in v drugi vrsti trezno računanje vzdržuje delavske organizacije. Nekaj časa traja, predno se pokaže na zunaj delavska skupnost in zavednost.

Tako je bilo i tu. Delavstvo se je združevalo, izobraževalo. Ravnateljstvo odpusti tri delavce. Tovariši se potegnejo zanje. Vlože pismo vlogo na ravnateljstvo, naj prekliče odpoved. Napove, če tega ne stori, prične štrajkati.

Ravnateljstvo je ostalo trmasto. Ni znalo, da to mirno, potrpežljivo, tiho delavstvo izvede

svoje grožnje. Razumno, saj je mislilo, da so dopisi našega lista in delavski shodi na Bistrici le delo »kranjskih« hujšakačev, kakor so se večkrat izražali vodilni bistriški tovarniški krogi.

Varala se je tovarniška gospoda. Po delavstvu napovedan rok preteče in delavstvo prične štrajkati. Izvedlo je svoj sklep, ki ga je sklenilo samo.

Štrajkalo je bistriško delavstvo res vzorno. Imelo je vsak dan svoj razgovor, katerih so se udeleževali med drugimi dr. Brejc, Smodej, drž. poslanec Gostinčar. Ivan N. Gostinčar, Moškerc in drugi. Za štrajk se je zanimalo tudi kršč. soc. nemško koroško delavstvo, ki je poslalo v Bistrico svojega zastopnika Blasija iz Celovca.

Tvorniško vodstvo je poizkušalo vse, da razbije edinstvo stavkujočega delavstva. Izkušalo je je očrtni pred širšo javnostjo, češ, da je stavka politiška, dasi je bila zgolj gospodarska, ki jo je povzročilo vodstvo, ker je postavilo na cesto tri delavce. Vse spletke pa niso prav nič pomagale. Delavstvo je ostalo složno in je štrajkalo naprej.

Medtem je pa zelo vrelo v tovarnicah. Kranjske industrijske družbe na Savi in Javorniku. Dobro je znalo savsko in javorniško delavstvo, da mora kaj storiti za svoje štrajkujoče sodelavce na Koroškem. Tvorniška gospoda ni poznala niti na Savi in na Javorniku, da ko se gre za skupne delavske koristi, pozabi delavstvo na medsebojne spore in celo na politiko, ki drugače razburja delavske duhove. Saj se kregajo med seboj, si je mislila vodilna savska gospoda, in je mirno čakala, da izkrvavi bistriško štrajkujoče delavstvo.

A tudi tu jim je vnesel račun. Moškerc je sklical minulo nedeljo na Savi delavski shod. Vabila so bila odposlana na Savo in Javornik šele v soboto popoldne. V nedeljo popoldne je bila pa natlačeno polna Jelenova dvorana na Savi. Jesenice tako dobro obiskanega shoda že dolgo niso videle. Pozabljene so bile razne stvari, ki ločijo savsko in javorniško delavstvo glede na politiške razlike. Še predno se je otvoril shod, so se razgovarjali delavci med seboj

Policaika.

(Iz nemškega.)

(Konec.)

Ko hoče Ethel King doli, zasvetijo spodaj luči. Gojenke gredo v svoje spalnice počivat.

Hayward in Moulton se ne prestrašita malo, ko jim stopi pred spalnico Ethel King nasproti in položi prst na usta.

»Pst« ju opominja. Na lahno govoriti. Vzemite me seboj v spalnico in vrat ne zapahniti za seboj!«

Obe prikimata. Pričakujete tu nekaj važnega in obledite. Toda nobena ne izpregovori besedice, ampak gresta v sobo. Policaika jima sledi, zapre vrata in počaka, da Moulton prižge luč.

To se hitro zgodi. Sedaj pa vzame policejka v eno roko samokres, v drugo pa piščalko in zakliče:

»Pozor, gospodične! V tej sobi je pod eno posteljo Sam Shawling, hudobni zamorec. On je tisti, ki že več tednov uganja hudodelstva v tej hiši! Pridi ven, Sam!«

Tedaj se začuje grozna kletvina in pod eno posteljo se prične nekaj premikati in izpod postelje se prikaže strašna, grda, črna glava, nato pa nož v veliki roki.

»Smrt in vrag!« zaupije zverinsko. »To mi boste poplačale!«

Zamorec je prišel že skoraj za polovico izpod postelje. Gospodični Hayward in Moulton glasno kričite na pomoč. Ethel King pa pomoli zamorcu pod nos svoj samokres, na piščalko pa glasno zapiska.

Sam Shawling hoče ustati. Tedaj pa zagleda obličje Ethel King. V tem trenutku pa se smrtno prestraši in obledi; le njegove oči so krčevito uprte v policejko.

»Da, le glej me in se čudi! mu zakliče Ethel King. »Jaz sem tista, ki si jo danes zvečer vrgel v peč pod kotlom; toda nisem zgorela, ampak sem odšla nepoškodovana iz nevarnosti. In sedaj si ti v mojih rokah in občutil boš svojo hudobijo.«

Zamorci so skoraj vsi precej praznovorni in Sam Shawling verjame, da je bila tu višja roka vmes. Trese se po vsem životu in ne obrne ni za trenutek oči od policejke, o kateri je že davno mislil, da je pepel.

Ko sta vstopila v naslednjem trenutku po živžgu poklicana preoblečena policejka in nadzornik Golding, se zamorec ni upiral, ampak se dal zvezati in odpeljati. Po vsem telesu se tre-

se in s strahom in trepetom ogleduje policejko, dokler ga ne odvedejo.

Ethel King pa se obrne k nadzorniku:

»Pojdite, gospod Golding! Ptiča smo vjeli in zdaj vam hočem pokazati pot, kjer je prišel!«

Gospa Drive, ki je tudi prišla in drugi posli slede policejki, ko gre v podstrešje, gre proti oknu in prižge svojo električno svetilko, da sveti na streho. Pot, po kateri je prihajal hudodelec, lahko zdaj vsak vidi.

Z visokega močnega hrasta, ki raste na sosednjem zemljišču, je položil Sam Shawling na streho lestvo. Na močne in dolge stranske deske je pritrdil železne kline, da se mu pri prehodu ni udrlo.

Kakor se je pozneje pokazalo, je imel lestvo spravljeno v votlem hrastovem deblu. Obdolžili so ga vseh tatvin in skoro vse ukradene predmete tudi našli pri njem. Dobil je za tatvino, telesno poškodbo in poskušen umor dvajset let ječe in je postal tako za človeštvo neškodljiv. Ethel King pa si je s svojim izbornim uspehom pridobila velik ugled in njeno ime se je z občudovanjem izrekalo.

in prav odkrito izjavljali, da se mora za bistriške štrajkujoče tovariše kaj storiti in če ne bo drugače, se tudi pričeno vprizarjati med delovnimi urami taki shodi, kakršne vprizarja štrajkujoče bistriško delavstvo. O položaju na Bistrici sta poročala Iv. N. Gostinčar in Moškerc. Soglasno se je sklenilo, da se odpošlje gospodu ravnatelju Trappnu sledeče pismo:

Na splošnem delavskem shodu dne 7. junija pri Jeleni na Savi se je soglasno sklenilo sledeče:

1. Savsko in javorniško delavstvo izjavlja, da je popolnoma solidarno z delavstvom, ki stavka na Bistrici. Uljudno zahteva, naj se hitro vrše pogajanja s stavkujočim delavstvom, ki naj se ugodno rešijo.

2. Savsko in javorniško delavstvo globoko obžaluje, da gospod ravnatelj Faust ni sprejel delavske deputacije, ki jo je vodil k njemu gosp. državni poslanec Gostinčar, da se pogaja o stavki z bistriškim ravnateljem.

3. Naiodločneje protestiramo, da bi se komu pretilo s kaznijo radi tega, ker je v stavki ali v zvezi s stavko.

Shod odločno izjavlja, da bo delavstvo izvajalo iz vsakega takega koraka resne posledice.

Z odličnim spoštovanjem

»Skupno savsko in javorniško delavstvo«
zbrano na shodu dne 7. t. m.

V sredo dne 10. t. m. je pa sklenilo bistriško delavstvo, da konča stavko. »Slovenec« poroča o koncu stavke:

V sredo popoldne je vodil državni in deželni poslanec Grafenauer delavsko deputacijo k ravnatelju Faustu. Ravnatelj Faust je sprejel najprvo samo gospoda poslanca Grafenauerja. Dogovorila sta se sledeče: Tri odpuščene delavce sprejme v delo, ako pridejo za delo vprašat. Plače bo povišala tovarna delavcem, ako napravijo delavci vlogo na tovarno, v kateri razložijo vzroke, da je povišanje plače potrebno. Nikdo ne bo radi stavke kaznovan. Delavci imajo pravico se pri ravnateljstvu pritožiti, ako se z njimi grdo ravna. Tovarna bo gledala na to, da se z delavstvom vedno lepo ravna in govori. Tudi izplačila dneva je tovarna tako odločila, kakor so želeli delavci.

Delavci so dosegli popolno zmago s tem, bodo sprejeti nazaj odpuščeni trije delavci, vsled katerih je pravzaprav nastal štrajk. To je bila edina zahteva delavstva, vsled katere so stopili v štrajk. Druge zahteve so postale šele pozneje. Gotovo je pozdravljati z veseljem to delavsko zmago. Delavstvo je zmagalo, ker je bilo složno.

Kar sta se dogovorila z gospodom državnim poslancem Grafenauerjem, to je ravnatelj Faust tudi delavcem potrdil.

Z ozirom na ta dogovor se je vršil takoj na to shod, na katerem se je sklenilo, da se pogoji sprejmejo in da se stavka konča.

Čestitamo delavstvu na častni zmagi!

»Slovenec« je stal ob bistriški stavki odločno na strani štrajkujočega bistriškega delavstva, ravnotako »Mir« in drugi listi naše barve. Objavljal je »Slovenec« vsak dan o štrajku točno poročila. Hvala mu v imenu štrajkujočega delavstva. »Slovenec« zasluži, da ga delavstvo naroča. Zbere naj se vas več, ki ga naročate skupno.

Pohvalo zaslužijo tudi: gg. dr. Brejc, drž. poslanca Grafenauer in Gostinčar, ter Ivan N. Gostinčar, ki so deloma trajno bivali med štrajkujočim delavstvom. Zaslužijo pa pohvalo celovški delavski prijatelji, ki jih nočemo imenovati, ker bi jim to morebiti ne bilo ljubo, ki so vzeli v roko podporno akcijo. »Mirovo« uredništvo pa zasluži še posebno naše priznanje, ker je vodilo lepo vspelo podporno akcijo.

Trdno smo prepričani, da bo uspeh stavke rodil predvsem za naše bistriško delavstvo lepe sadove, a poživil tudi drugo našo organizacijo slovenskega delavstva.

Po bojih k zmagi in k boljši bodočnosti slovenskega delavstva!

Mednarodna konferenca voditeljev krščanskih strovnih društev.

Od 2. do 5. avgusta zborujejo v Kasini, Cirihi III., Švica, voditelji krščanskih strokovnih društev iz različnih dežel. Zborovanje je izprožila skupna zveza krščanskih strokovnih društev v Nemčiji. Že pred štirimi leti se je naglašala na essenskem V. shodu krščanskih strokovnih društev v Nemčiji potreba takega zborovanja, in se je naročilo, naj se izvrše pripravljala dela. Med tem časom so se usta-

novila po raznih deželah nova krščanska strokovna društva, tako da je zdaj ugoden čas za tako skupno zborovanje. Pritrdilo so takemu zborovanju vse večje kršč. delavske organizacije v Nemčiji. Določil se je sledeči spored:

1. Poročilo o stanju krščanskih strokovnih društev po posameznih deželah.

2. Potreba mednarodnega občejanja in ustanovitve mednarodnega tajništva. Poročata René, Debruyne-Gent (Belgija) in C. M. Schiffrer, Düsseldorf, Nemčija.

3. Bistvo in naloge krščanskih strokovnih društev v sedanjem času. Poroča J. Giesberts, München, Gladbach, Nemčija.

4. Organizatorične naloge kršč. strok. društev v obmejnih pokrajinah. Poročata Frančišek Spalowsky, Dunaj in Herman Vogelsang, Essen.

Naznanila za udeležbo naj se prijavijo: A. Stegerwald, Cöln, Deutschland, Palmstrasse 14, kjer se dobe poasnila. Stanovanja udeležencem preskrbi: Otto Lander, delavski tajnik, Zürich, III. Švica, Rotwanastasse 50.

Z lastnimi močmi.

I. Izkaz podpor za stavkujoče delavstvo na Bistrici na Koroškem. Državni poslanec Grafenauer 10 K; kaplan Smodej 10 K; neimenovan 5 K; neimenovan 150 K; Paulič 5 K; I. zbirka duhovnikov 12 K; duhovnik 5 K; II. zbirka duhovnikov 17 K; I. zbirka jeseniških delavcev 30 K; Gostinčar Ivan Nepomuk 2 K; III. zbirka duhovnikov 32 K; uslužbenci Mohorjeve tiskarne v Celovcu 10 K; I. celovška zbirka 200 kron; II. zbirka jeseniškega delavstva 28 K 82 vin.; župnik Ivan Nagelj, Sele, 5 K; III. zbirka jeseniškega delavstva 30 K 20 vin.; II. celovška zbirka 50 K. Skupaj 601 K 62 vin.

Tobačno delavstvo.

VABILO

k veselici, ki jo priredi »Podporno društvo tobačnega delavstva« v proslavo šestdesetletnega vladanja Njegovega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. v nedeljo, dne 5. julija 1908., na vrtu g. Kotnika, Opekarska cesta. — Spored: Slavnostna govora, Petje, Tamburanje, Korian-doli, Šaljiiva pošta, Ribji lov, Srečolov.

Vstopnina 40 vin. Preplačila se hvaležno sprejemajo. Čisti dobiček je namenjen podpornemu zakladu za bolne člane. K obilni udeležbi vabi odbor.

Krivic, ki se je godila delavcem, prestavljenim z gedinglohna v taglohn, se je zdaj odpravila. Mi smo stavili to zahtevo v naši spomenici, ki jo redakterji »Tobačnega delavca« ne morejo najti v »Naši Moči«. Lahko bi pisali in se bahali, da je to dosegel dr. Korošec s svojim nastopom v proračunskem odseku, a se nočemo, ker pustimo baharijo in pavovo perje rajši rdečim vrabcem in vrahčicam.

Za nami capljajo, kakor vedno, naši socialni demokrati. Kdaj smo se že mi potegovali za delavska stanovanja tobačnemu delavstvu. Zdaj se govori, da tobačna režija najbrže zgradi v Ljubljani delavske hiše. Socialni demokrati zdaj upijejo, da so vposlali za to pravkar spomenico. Ej, pozni ste pa le.

Umrla je 29-letna Frančiška Šuštaršič, roj. Močnik. Ni ji bila sreča mila v zakonskem življenju, kajti v nekaj mesecih je bila nit njenega življenja pretrgana. Svoj čas je bila zavedna članica dveh krščanskih organizacij. N. p. v m.!

Te dni je umrla upokojena tobačna delavka Marija Trtnik. Pogreba so se udeležile tobačne delavke. Vsa čast jim! Začudeno so se pa gledale delavke, da ni šel za pogrebom njen brat. No, pa nič čudnega, saj ni obiskal niti svojega rajnega očeta na smrtni postelji. Kako izpremeni bogastvo ljudi. Ta trdosrčni brat je bil svoj čas celo predsednik »Slovenskega katol. delavskega društva v Ljubljani.« Nič nam ni žal zanj, da je šel med liberalce, dokler je bil naš, ni bil tako trdosrčen.

Liubljana. Vpokojena je 26-letna Frančiška Zajc. Delavka tobačne tvornice je bila 13 let, v I. oddelku suhih smodk.

Rudar.

Idrija. Kakor je že vsem znano, da ni prav nič sram Kristana lagati v svojem »Lažinapreju«, kakor tudi ga ni sram, ako mu za njegove laži nakažemo nagrade, ali če ga tudi v listih ozmerjamo z najgršimi psovskami, on le trdi

svojo laž, da bi pa prišel po nagrado ali pa se obrnil do pravice za psovke, tega ne stori. Tako je zopet v zadnji številki »Napreja« pisal, da se je oddalo občinsko poslopje št. 509 v najem »Narodni čitalnici« leta 1903. in isto leto da je sedelo sedem klerikalcev v občinskem odboru, pa da ni nihče ugovarjal predlogu. Ta stvar je že vsakemu otroku v Idriji znana, da se je oddalo imenovano poslopje v resnici l. 1902. začetkom leta, ko še ni bilo v občinskem odboru ne enega klerikalca, izven virilista Fr. Ks. Golita. Ne bomo več dokazovali Kristanove laži, ker smo že popolnoma dokazali v št. 22. tega lista, obljubimo pa tudi Kristanu, da ne bomo več ugovarjali veselju Kristanovemu, kajti človek, ki izgubi toliko sramote, kakor jo je Kristan, da prenese najgrške psovke, tak ni vreden, da se človek z njim prepira. — Kristan v svoji umazani cunji piše nadaaje, da se je sklenila na izrednem občnem zboru razdružitev čipkarske zadruge zato, ker je dosedanje vodstvo v osehah sodruga A. Kristana in njegova hercova dama odložilo svoj posel radi odhoda iz Idrije, torej s te mje osramotil vse idrijske sodruge in sodruginje, da ni nihče sposoben za ta posel. Sedaj pa že gre nekoliko v glavo preokovanje nekega sodruga, da ako v resnici gre Kristan iz Idrije, da bo njihov konsum propadel, samo mi si tolmačimo ravno nasprotno, kakor tisti sodrug, o katerem bomo že še pisali.

Idrija. Znano je, da so pri zadnji občinski volitvi v tretjem razredu zmagali oni delavci, ki so bili voljeni po dogovoru med liberalno »inteligenco« in g. »sodrugom« Kristanom. Znano je tudi, kako jih je po izvolitvi ta gospoda delavcem kazala, češ, glejte kako mi delavca spoštujemo, saj smo delavca Tukača celo za podžupana odbrali. Zares, lepo so takrat delali; pa žal, da samo takrat. Kako njih »častni« izvolitvi primerno čast imenovani delavci-odborniki pa sedaj uživajo, se je pa videlo o priliki komisijskega ogleda čitalniškega poslopja. Liberalno-demokratskega Kristana sta hotela imeti takrat g. župan Šepetavec in g. notar Pegan poleg sebe v komisiji, pa žal, ni ga bilo mogoče dobiti; bil je menda v Trstu; delavec Tukač pa, ki je menda le naslovni podžupan in je ravno ob času komisijskega ogleda podiral ogledovano poslopje, ni bil vreden, da bi ga bila imenovana gospoda povabila h komisiji. Mi sicer ne vemo, ali zato ne, ker je imel delavsko obleko na sebi, ali pa imajo njega in njegove tovariše liberalni gospodje le zato v svoji sredi, da se z njimi kratkočasijo! Saj imenovana inteligenca itak vé, da ne bode nihče teh mož pozabil dvigniti roko, kadar bodo to g. notar ali g. Kristan želeli! Častitamo!

Trbovlje. »Rogovileži na dr. Benkovičevem shodu so bili danes obsojeni! Je-li res?« Tako je šlo 5. t. m. po trboveljski dolini od oštarije do oštarije. In res je bilo. Leeb, bivši predsednik »Pazniškega in delavskega podpornega društva«, Rinaldo, nekdanji vodja soc. demokratskega konzuma, Osolin, Pust in Žibret so se najbolj odlikovali s svojo oliko na shodu dne 17. novembra, ki ga je sklical dr. Benkovič za svoje volivce. Bili so toženi, a pri sodišču v Laškem oproščeni. Okrajno glavarstvo celjsko pa jih ni moglo oprostiti, ker je bilo kršenje paragrafa 16. nove volivne postave prečitno. Plačati morajo vsak 20 K kazni ali odsedeti 42 ur. Dobro se še spominjamo divjega upitja in pobalskega razgrajanja, katero so uprizorili liberalci in sociji na vsakem našem shodu. Počakajte, se jim je reklo, naj konča govornik, potem pridete vi na vrsto. A nobena pametna beseda ni nič izdala. Če se jim je grozilo s tožbo, so le še bolj divjali. Zdaj bo menda tega konec. Saj postava velja za te »olikance« ravnotako, kakor za nas. Vi pa, delavci in kmetje, ki ste se tolikokrat zgražali nad zverinskim obnašanjem svojih nasportnikov, zdaj imate nekoliko zadoščenja za to, obenem pa tudi poročstvo, da se na prihodnjih naših shodih take nerodnosti ne bodo ponavljale. Za to hočemo skrbeti.

Bistriški štrajk.

Zagorje ob Savi. Potrebno je, da vé vsak rudar in tudi tisti, ki priporoča našo rudarsko zadruge, kaki so rdeči kalini, ko je treba zastopati delavca. Delavec L. bil je pozvan vsako drugo nedeljo na 24-urni ših. Splošno je naveda pri rudniku, da se dá vsakemu delavcu v nedeljo 1 in pol ših. Delo v jami je pa splošno na osem ur, zunaj pa na 10 ur. Potem se pa tudi nedeljska plača izboljša vsakemu delavcu s pol šihom, bodisi podnevu ali ponoči. Delavec L. je moral biti v službi 12 ur podnevi in ravno toliko ponoči. Pa samo za navaden samski ših v 12 urah. Na prigovarjanje drugih (ki so ga imeli že za neumnega, da to trpi) obrnil se je do najbolj uslužnega demokrata M. Repovža, naj

gre ž njim k ravnatelju. Šla sta v nedeljo, dne 31. maja. Pa samo do pisarniških vrat! Tukaj mu pa veli ostati zunaj, sam pa se gre poklonit rudniški gosposki. Kaj je opravil, izvedel je L. šele drugo nedeljo. Namestu, da bi njemu dali, kar mu po pravici gre, je paznik mesto njega na dotičnem kraju. Pa paznik, če ima 100 kron mesečne plače, ima 4 krone nedeljski šiht, zraven pa še pol šihita, mu bodo dali 6 kron ponoči in 6 kron ponoči. Delavcu pa ne morejo plačati, ki ima komaj navaden šiht 2 K 75 h. Ne zavidamo paznikom tega plačila, ker vemo, da bi jim bilo ljubše, biti doma, kakor pa vedno v zamazani obleki, kakor suženj. Pokazati smo hoteli le, kaka krivica se godi tistim, ki se jim odteguje prispevek za to zadrugo. Zraven pa čuteče srce gospoda ravnatelja, ki se ne meni, če rudniško upravo več stane, samo da delavec ne dobi. Pa mu še ob kakih obletnici priredite fakelzug.

Zagorje ob Savi. Dovolj naj bo enkrat, g. mednik, teh dokazov našim demokratom. Zakaj, kdor je slep in gluhi, mu je nemogoče pomagati, če se voditi ne pusti. Ta naj drvi še naprej v pogubo in škodo svoje stanovske koristi. Mi pa izkušamo delavce vzbuditi k samozvesti s tem, da jim pokažemo, kaka razlika se dela med siromakom in bogatinom. Mogoče, da se kaj prime naših nasprotnih tovarišev, da bodo začeli z nami premišljati. Prva skrb naj bi bila omejitvev rudniških nesreč, ki se vedno pogosteje dogajajo pri rudniku. V kratkem sta se zopet dogodili dve težki telesni poškodbi, in sicer sta se poškodovala rudarja Val. Zapušk in Ant. Grčar. Prvi je dobil težko telesno poškodbo s sekiro, drugemu je nasproti prišel s polnim huntom, kateri ga je dobil pod sé. Dobro je bilo, da sta bila v bližini nesreče dva delavca, ki sta pomagala zaprečiti še kaj hujšega. Ne čudimo se delavcem, da tako vozijo po jami s polnimi hunti, saj jih k temu žene vsakdanji kruh, ki jim ga reže njih delovodja na ta način (s premija-akordom): bolj ko boš divjal, več boš dobil. Tako da ni noben mož si svest svojega življenja v jami, da bi ga ne povozili. Čudimo se pa temu, kar vsak priprosti človek vé, da je vsaka telesna poškodba kaznivno dejanje (in tukaj posebno, ker nima vodoravnega železničnega tira). Če se zbijeta na ulici dva, talej gredo orožniki ž njima v zapor. In zaslužena kazen krivcu ne odide, osobito če ima kaj premoženja. Plačati mora občutno sodnijske stroške, poleg tega pa še odškodnino za ves zamujeni čas, dokler je nezmožen za delo. Tukaj pa, ko je delodajavec kriv težke telesne poškodbe s svojimi napravami v jami, ga ni oblastva za ponesrečenega trpina, da bi mu pripoznal odškodnino. Rudniški komisar pride na lice mesta v prijateljskem razgovoru z delodajalcem, in v krivdo zvrnejo na delavca samega. Pa je vse končano. Delavec prenašaj bolečine ob svoji bolniški podpori, če ne pride kak prijazen demokrat zasledovat ga, da bi mu še to odtegnil. Družina mora imeti živež, siromak leze poleg svojih bolečin še v dolgove, katerih se še dolgo po bolezni ne more otresti. Gotovo bi ti gospodje bolj pazili na vse naprave v jami, ko bi se jih primoralo povrniti delavcu to, kar je v svoji bolezni zamudil. Saj menda ne veljajo ti paragrafi državnega zakonika samo za trpina nemaniča, ampak za vse državljane, če tudi so v gosposki obleki.

Zagorje. Različni organi rudniškega osobja na različne načine trpinčijo in gonijo delavske sile. Posebno se odlikujejo v tem oziru naši pazniki v Kisavcu, vestni in natančni so v svoji službi, kakor bi bili res popolnoma zadovoljni s svojim stanom. Letajo po jami in prenašajo svoj »Glück auf!« Zraven jim pa rudniška gosposka niti toliko veljave ne prepusti, da bi šlo, katerega ukažejo, smeli pošteno plačati. — Delovodja Pič pa zahteva, da mu v pisarni razlože svoj raport, kaj je vsak posamezen delavec delal, in zraven pridno računa pa repotira, kje je preveč zaslužka in kje se daje premalo premoga. Vkljub temu pa, kakor se čuje, je pa v kotedreškem rovu to vse drugače. G. Grohar prav nič ne priganja. Na vsakem ortu lepo posedi, se prav domače pogovori in razloži, kaj je novega po svetu. Tako, pravijo ondotni rudarji, da je najhujši takrat, kadar mimo hunta ne more. Ako po štreki ni posnaženo gndot, kjer hodi on in rudniška gosposka. To zaradi tega, da mu ni potreba kake oistre pogoltniti. Čast njemu, ako on zaukaže kako delo, se potem gotovo plača. To je paznik, ki se še drži vesti, poštenja in krščanske ljubezni, ki pravi: ljubi svojega bližnjega, kot samega sebe.

Promet krščanskega gospodarskega društva v Idriji v mesecu majniku. Sprejemki: deleži 34 K, vpisnine 2 K, za blago 10.103 K 59 h.

začasno posojilo 7.000 K; skupaj 17.139 K 59 h. Izdatki: za blago 12.507 K 46 h, voznina 352 K 75 h, užitnina 268 K 62 h, začasno posojilo 4.000 kron, upravni stroški 195 K 78 h; skupaj 17.324 kron 61 h. — Torej promet 34.464 K 20 h.

Prometna zveza.

Članom prometne zveze skupine južne železnice kakor tudi c. kr. državne železnice v Ljubljani na znanje: V ponedeljek, to je 15. t. m., ob 8. uri zvečer, se vrši društveni sestanek v dvorani gostilne gospe Češnovar, Kolodvorske ulice št. 33. Dnevni red: Poročilo o obnem zboru dne 3. t. m. na Dunaju. Poroča odposlanec Milavec.

Na ljubljanski električni železnici.

Na električni železnici so, odkar imamo novega vodjo, razmere neznosne. Vožnja, kakršno je on ukazal, je strašna za prevoznike in občinstvo. Pri teh sunkih človek res lahko želedec zgubi. Preglednik Podreberšek pa, ki bi se novemu gospodu rad prikupil hvali to vožnjo na vse pretege. Seveda njemu je že lahko ko nima nobene odgovornosti. Če pa prevoznik naredi sunek je na takoj kazen 1—2 kroni. Ker pri sedanjih vožnji ni drugače mogoče, kot da se delajo sunki, je revež - prevoznik kmalu ob horno tedensko plačo 16 kron. Pri tej vožnji kakor je zdaj, se mora bolj paziti za isto plačo, kakoršna je bila prej. Torej: deo je hujše, plača pa ista? Zato naj se ali zviša plača, ali pa vozi po predpisih, kakor se je pri gospodu inženirju Schwingenschussu. Pa ne samo mi, tudi občinstvo ni zadovoljno z novimi predpisi. Električna železnica pride po navadi ravno takrat na kolodvor, ko vlak že odpiha, mesto 5 ali 6 minut preje. Zato je tudi vedno manj pasantov na železnici. Kdo pa bi bil tako neumen, da bi tako drago plačal vožnjo, potem pa še vlak zamadi! Nujno potrebno bi bilo, da bi uslužbenci električne železnice bolj skupaj držali, kakor drže zdaj. Saj ni potreba, da bi si bili uslužbenci tako medsebojno v laseh. Uslužbenci »električne železnice« se morajo organizirati, če hočejo, da se bo postopalo ž njimi, kakor se postopa z ljudmi, in ne kakor s psi. Sicer poznajo uslužbenci električne železnice potrebo organizacije tudi sami, a boječi so, ker se boje za kruhek. A če se organiziraš in stopiš v »Prometno zvezo« ti pač tega ni treba obešati na veliki zvon. Kje da stanuje Milavec, vam je znano, znan pa tudi, da zna molčati in ne pove, kdo da je vstopil k »Prometni zvezi«, ker to nobenega prav nič ne briga.

Remuneracije za 25letno zvesto službovanje delavcem na železniški progi. Železniško ministrstvo določa, da se dajo remuneracije delavcem na železniški progi, ki so 25 let zvesto služili. To je prav lepo in hvalevredno, ali ministrstvo naj raje te uboge delavce nastavi, da dobo imeli penzijo, ne pa, kakor sedaj, ko one morejo, dobe samo miloščino ali pa še te ne. To bi bilo še bolj hvalevredno.

Omejitvev žvižganja na parno piščal. Z odlokom z dne 25. aprila 1908 je ukazalo železniško ministrstvo, naj se žvižganje na strojih kolikor mogoče omeji. Ministrstvo utemeljuje ta zapoved s tem, da se s piskanjem vznemirjajo, posebno ponoči, potniki pa stanovalci blizu železnice. Ta odlok bo gotovo pospešil mnogo nesreč več na železnicah, kot jih je bilo doslej in to posebno ponoči. Iz odloka se jasno vidi, da železniškemu ministrstvu ni prav nič na življenju ubogega delavstva, ki navzlic vsestranski pazljivosti in opreznosti stoji vedno napol v grobu. Več pa je ministrstvu za lahkotne živje potnike, ki ponoči povečini spe v kupejih I. razreda, da se ti ljudje morda ne motijo v spanju. Ubogi železničarji, ki naj stopijo še bliže groba zato, da lahkoživci lažje mirno spe.

Celo glej v uniformi in — z metlo v roki. Na marsikateri postaji je navada, da morajo uniformirani uslužbenci pometati peron. Seve se obleka pri tem močno pokvari, ker mora biti uslužbenec na peronu vedno v boljši uniformi. Pa kaj zato, samo da je ceneje. Prav lepa in značilna figura za avstrijske železnice pa je železničar, če ga kak potnik kaj upraša, in železničar stoji celo glej pred njim — z metlo v roki. Naše mnenje je, da je pometanje za ženske. železniških udov pa je dosti, ki bi rade zaslužile. Dajte jim toraj kruha, da se potniki ne bodo norčevali in posmehovali avstrijskim uniformiranim železničarjem.

Remuneracije ali premije za premog, ki so se izplačavale 1. junija t. l. so zopet jasna priča, kako gospodari kapitalistični duh na južni železnici. Te premije so se naenkrat silno znižale na škodo strojevodij. Kakor čujemo so se stro-

jevodje že pritožili na Dunaju. To je pač vnebovpijoč greh, da se obljubljeni plača pritrjuje in kaže veliko lumparijo, ki jo uganjajo privatne železnice s svojimi uslužbenci. Enkrat se jim obljubi, da se uslužbence zadovolji, a takoj potem se jim pa odtrga.

V žalostnem položaju so pri tej draginji stari penzionisti. Kdor ima upogled v življenje tacega starega penzionista, se mora začudeno vprašati: Ali je to konec življenja za državo ali celotno človeštvo zaslužnega železničarja? Vsi taki reveži imajo željo, naj se jim 40 odstotkov stanarine ušteje v penzijo. Mnogokrat se je že izrekla ta prošnja, a nikdar ni našla ušes, ki bi hotele to slišati. Ti reveži pa žive svoje nečloveško in nečastno življenje naprej in umirajo; pa nikogar ni, ki bi se jih usmilit.

Socialno-demokratska omika. Železniški delavec nam piše: Ko so se dne 31. maja peljali delavci iz Rimskih toplic na Zidani most, da so potem šli na ustanovni shod krajevnne skupine »Prometne zveze« v Radeče, razlagal jim je znani socialni demokrat, koliko da ima v glavi, in se bahal, koliko časnikov prebere, zraven pa seveda zbadal delavce, kakor da bi noben črke ne poznal. Pa socialno-demokratska omika se je kmalu pokazala. Ko so šli delavci od postaje po cesti pod železniškim mostom, začeli so nekateri zagrizeni socialni demokrati prav po pasja lažati na mirno po cesti idočim delavcem, ker ti nočejo trobiti v njihov rog. Eden izmed delavcev je samo vprašal, kam so hodili v šolo, da so se naučili takega obnašanja. Iz takšnega obnašanja se jasno vidi vsa njihova surovost. Zato pa krščanski delavci ne morejo biti pri njih, ker jih ne morejo posnemati v njihovih pasjih navadah, da bi lajali na cesti na ljudi. Ali so se morda od Čobala naučili? Zato pa, krščanski delavci, vsi k »Prometni zvezi«, socialna demokracija ni za nas.

Okno v svet.

Barabstvo. Ob času katoliškega shoda smo videli v Ljubljani surovost socialnih demokratov in liberalcev. Sedaj pa je imelo mesto Brno na Moravi to čast. V nedeljo, dne 22. m. m., je priredilo katoliško društvo čeških kmetov shod v Brnu. To priliko so porabili socialni demokrati in drugi sorodni elementi za prireditve demonstracije proti udeležnikom. Na kolodvoru je zbrana tolpa zmerjala došle duhovnike in jih tudi opljuvala. Pod vodstvom poslanca Hibeša se je rdeče pisana tolpa drvila po mestu in pred »Besedni dom«, kjer so zadel skupaj z zborovalci. V Rudolfovi ulici so planili po duhovnikih s palicami. Nepopisno divje obnašanje teh »prosvitljencev« in boriteljev za kulturo (ah! ah!) pač ne more ostati brez uspeha. Takih nastopov so zmožni le barabe ali pa podivjana nerazsodna masa. In ti ljudje pravijo, da ustvarjajo prihodnost. Kakšna neki bude?

Iz Teharjev. Dne 4. junija se je v Čretu pojavila alkoholna zver, po domače »Martinel« imenovana, ki je v prepiru z nožem osuval svojo ženo do smrti. Kaj ne, ljubezniv soprog alkoholist?!

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Če ima kdo na razpolago »Naš društveni in shodni zakon«, naj nam to naznani, ker prosimo zanj proti plačilu neki naš idrijski somišljenik. — Iz Idrije, z Jesenic in iz Ljubljane smo dobili več dopisov glede na nabiranje udeležencev za dunajski jubilejski izprevod. Jih ne objavimo. Saj se mi tudi nismo jezili, ko je nekdo pri sestavljanju osrednjega odbora za jubilejni izprevod popolnoma prezrl slov. kršč. soc. delavsko časopisje in delavstvo, ni pa prezrl liberalcev in Nemcev. Kaj boste zamerili, če nekdo, ki ne naroča delavskega časopisja in ne gre niti kljub vabilu na mladeniške prireditve, ne da se opraviči, dela nerodnosti. Če se vam zdi stvar vredna, protestirajte delavske organizacije za to pri načelniku S. L. S., da nastopi in nekomu pove, kar mu gre. Izjavljamo pa, da tisti nekdo ni dr. Šusteršič, marveč nekdo drugi, ki menda misli, da nekaj komaj še veljajo profesorji, drugo je pa zanj občinstvo: »contribuens misera plebs«.

Delavci in delavke!
Razširjajte svoje glasilo „Naša moč“!

„Naša moč“

izhaja vsak petek.

Cena na leto 3 krone.

Cene inseratom so:

za male 6stopne oglase: 6 vrstic 70 v.,
12 vrstic 130 v., 18 vrstic 180 v., 24
vrstic 220 v. 3stopne oglase računamo:
1 krat 9 v. petit vrsta, 2 krat 7 v. petit
vrsta, 3 krat 5 v. petit vrsta.

Uredništvo in upravništvo

„Naše moči“

Kopitarjeve ulice šte. 2.

Tovarna
za stole

Franceta Švigeljna

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko

izdeluje 2805 26-2

vsakovrstne stole

od preprostih do najfinejših po
najnižjih cenah brez konkurence.

Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo za-
stoj in franko.

Delavke in delavci pozor!

Najeenejše

dežnike in solnčnike

domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši
kakovosti

Josip Vidmar

v Ljubljani

Pred škofijo št. 19, — Stari trg št. 4.
Prešernove ulice št. 4.

Popravila točno in ceno.

Cene brez konkurence!

A. Lukić

Ljubljana, Pred škofijo 19.

priporoča svojo

veliko zalogo izgotov-
ljenih oblek za dame,
gospode, dečke in de-
klice po najnižji ceni.

Solidna postrežba!

Ustanov-
ljeno leta
1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani Podružnica
Resljeva cesta št. 2
prej g. Jos. Černe. prej g. Jos. Černe.

Jurčičev trg šte. 3, pri železnem mostu

priporoča svojo bogato zalogo

zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih
ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.

Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam
izredno veliko svojo zalogo furnitur.

Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun
za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih.

Ustanovljeno leta 1845.

JOS. REICH

Edini zavod

za kemično čiščenje obleke ter za-
storjev, barvarija in likanje usnja

na par

Poljanski nasip —
Ozke ulice št. 4.

Sprejemališče

Šelenburgove ulice šte. 3.

Postrežba točna. Solidne cene.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9

priporočata

svojo največjo zalogo zgotov-
ljenih oblek za gospode,
dečke in otroke in

novosti v
konfekciji za dame.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni
trgovini:

Češnik & Milavec

(pri Češniku)

Špitalske ulice

Ljubljana

Lingarjeve ulice

v kateri dobite vedno v veliki izbiri **najnovejše blago**

za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.

Cene najnižje.

AUSTRO - AMERICANA

TRIEST NEW-YORK

Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na
Simona Kmetetza
v Ljubljani Korošerske ulice 20.
Štečajevrstna Pojasnila daje se brezplačno.

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana - - - Stari trg šte. 10

Priporoča svojo
trgovino
s klobuki
in čevlji

Velika zaloga
Solidno blago
Zmerne cene